

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

684

VITENDO VYA KUJIFUNZA SANAA

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka: 2005

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka katika kila sehemu **B** na **C**.
3. Andika majibu yako kwa kalamu ya wino wa bluu au mweusi isipokuwa michoro ambayo itachorwa kwa penseli.
4. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 40)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Taja hatua nne za kutengeneza kifani cha ndege kwa kutumia plastiki ya mfinyanzi.

Kwanza, tambua na kata vipande vya plastiki vinavyohitajika kuunda sehemu zote za ndege, kama mabawa, shina, na shina la ndege.

Pili, changanya plastiki ya mfinyanzi na maji kidogo ili iwe rahisi kuunda na kukunja vipande.

Tatu, unda sehemu tofauti za ndege, kama mabawa, shina, na shina la ndege kwa kutumia mikono au zana ndogo.

Nne, unganya sehemu zote pamoja kwa umakini ili kuunda ndege kamili, hakikisha kila sehemu imeunganishwa vizuri na kifani kinaweza kusimama au kushikilia umbo lake.

2. Elezea njia mbili za kufundisha watoto wa Elimu ya Awali kuunda rangi zinazolingana na hisia za wahusika wa hadithi.

Kwanza, mwalimu anaweza kuonyesha picha au vitu vyenye rangi tofauti na kuzungumzia hisia zinazohusiana, mfano, rangi ya nyekundu kuashiria hasira au furaha.

Pili, kuhusisha watoto katika jaribio la mchanganyiko wa rangi, ambapo wanachanganya rangi za msingi ili kuunda rangi mpya inayowakilisha hisia fulani, jambo linalowachochea kuelewa hisia na kuhusisha ubunifu wao.

3. Tofautisha kati ya mbinu ya kuchora mstari mrefu na mbinu ya kuchora mstari mfupi.

Mbinu ya mstari mrefu inahusisha kuvuta mstari kwa urefu mrefu bila kuacha, jambo linalosaidia kuunda mionekano ya mtazamo na kina katika picha.

Mbinu ya mstari mfupi inahusisha kuvuta mistari midogo iliyochanganywa, jambo linalorahisisha kuunda textures, manyoya, au muundo wa kina kwa vipengele vidogo.

4. Kwa nini ni muhimu kufundisha watoto kutumia mitindo ya uchoraji tofauti? Toa sababu mbili.

Kwanza, inachochea ubunifu wa watoto kwa kuwa wanajifunza mbinu tofauti za kuwasilisha mawazo na hisia zao.

Pili, inasaidia kukuza uelewa wa kipengele cha sanaa kama mistari, rangi, na muundo, jambo linaloongeza ubora wa kazi za sanaa.

5. Taja vyombo vinne vinavyoweza kutumika katika uundaji wa muziki wa mpangilio rahisi.

Tambourine, inayotoa mdundo wa kurudia.

Xylophone, inayotoa noti tofauti za muziki.

Marimba ndogo au vibao vya sauti fupi, vinavyosaidia watoto kuiga mdundo.

Claves au sticks ndogo, zinazotoa kipigo cha haraka kinachosaidia kujenga rhythm.

6. Elezea aina mbili za michezo ya uigizaji zinazosaidia watoto kujifunza maneno mapya.

Uigizaji wa kuiga wahusika wa hadithi, ambapo mtoto anachukua nafasi ya mhusika ili kuelewa maneno na matukio mapya.

Uigizaji wa hali za maisha ya kila siku, kama kucheza duka au shule, ambapo maneno mapya yanatumika katika muktadha wa kawaida na kueleweka kwa urahisi.

7. Taja sifa nne za uchoraji wa pamoja unaofanywa na kikundi cha watoto.

Kwanza, kushirikiana na kushirikisha mawazo ya kila mtoto ili kuunda picha ya pamoja.

Pili, kujenga umoja na mshikamano wa kikundi, watoto wanajifunza kushirikiana na kuheshimiana.

Tatu, kila mtoto anapata nafasi ya kuchangia, ikichochea hisia ya umiliki wa kazi.

Nne, husaidia kukuza mawasiliano na uratibu wa mikono na macho kati ya watoto.

8. Kwa hoja nne, eleza umuhimu wa watoto kushiriki kwenye kuimba pamoja na kuigiza taratibu za muziki.

Inasaidia kujenga ujasiri wa kuzungumza na kuonyesha hisia mbele ya wenzake.

Huchochea mshikamano wa kikundi na kushirikiana kwa pamoja.

Inasaidia kukuza uelewa wa mdundo, sauti, na tempo, muhimu katika muziki.

Inachangia kuendeleza kumbukumbu, kwani kuimba na kuigiza pamoja kunasaidia watoto kukumbuka maneno na mwendo.

9. Bainisha tofauti mbili kati ya uigizaji wa kuigiza wahusika wa hadithi na kuigiza hali za maisha ya kila siku.

Uigizaji wa wahusika wa hadithi unalenga kuonyesha matukio ya hadithi, mara nyingi ni ya kubuni na ya kufikiria.

Kuigiza hali za maisha ya kila siku husaidia mtoto kuelewa na kuiga matukio halisi ya kijamii na mawasiliano ya kila siku.

10. Elezea mbinu tatu za kuigiza hadithi bila kutumia maneno. Tumia mifano ya michezo ya watoto wa Elimu ya

Awali kuonyesha jinsi kila mbinu inavyofanya watoto wawe na uelewa wa hadithi.

Kwanza, kuigiza kwa mwili, mfano, mtoto anabadilisha mwendo wake kuonyesha mhusika anavyokwenda, akifanya hadithi iwe angavu.

Pili, kuigiza hisia, mfano, mtoto anaonyesha huzuni au furaha kwa sura na ishara za uso, jambo linalosaidia wenzake kuelewa hisia za hadithi.

Tatu, kutumia vitu vya props, mfano, mtoto anatumia fimbo kuigiza fimbo ya mikuki, kuonyesha matukio bila maneno.

SEHEMU B (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka katika sehemu hii.

11. Fafanua faida sita za watoto kushiriki katika kutengeneza kifani cha kikundi kwa kutumia udongo wa mfinyanzi.

Kwanza, inachochea ubunifu na fikra za kipekee, kila mtoto anachangia mawazo yake.

Pili, husaidia kukuza uratibu wa mikono na macho, kuimarisha ujuzi wa mikono.

Tatu, huchangia mshikamano wa kikundi, watoto wanajifunza kushirikiana.

Nne, hutoa nafasi ya kujieleza kihisia, kwani watoto wanaweza kuonyesha hisia zao kupitia umbo.

Tano, huchangia kujenga uthabiti na subira, kwani kutengeneza kifani kikubwa kinachohusisha hatua nyingi kunahitaji uvumilivu.

Sita, husaidia mwalimu kutathmini maendeleo ya kila mtoto na kikundi kwa wakati mmoja.

12. Changanua jinsi uigizaji wa vitendo unavyoongeza utambulisho na mawasiliano ya kijamii kwa watoto wa Elimu ya Awali.

Uigizaji hutoa nafasi ya kujieleza bila woga, hivyo kukuza ujasiri na utambulisho binafsi.

Huchochea mawasiliano ya moja kwa moja na wenzao, kuendeleza ujuzi wa kijamii na kushirikiana.

Watoto hujifunza kuelewa hisia na mawazo ya wengine kupitia kuigiza, jambo linalosaidia kuendeleza uhusiano mzuri.

Huchangia kujenga heshima na uvumilivu, kwani kila mtoto anapaswa kumsikiliza mwenzake katika uigizaji.

Uigizaji unahimiza maoni ya pamoja na ushirikiano, jambo linaloimarisha mshikamano wa kikundi.

13. Kwa hoja tano, eleza umuhimu wa watoto kujifunza kuchora maumbo ya vitu vya kila siku.

Kwanza, huchochea utambuzi wa maumbo na uelewa wa mazingira yanayowazunguka.

Pili, husaidia kukuza kumbukumbu na ujuzi wa kuhusisha kitu halisi na alama yake kwenye karatasi.

Tatu, huongeza ubunifu kwani watoto wanajifunza kuunda mbinu tofauti za kuwasilisha kitu.

Nne, huimarisha uelewa wa mizani, uwiano na mtazamo katika uchoraji.

Tano, husaidia kukuza ujuzi wa motorik ndogo na mikono, muhimu kwa shughuli za kila siku.

SEHEMU C (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka katika sehemu hii.

14. Eleza hatua tano za kuandaa hadithi kwa watoto wa Elimu ya Awali ukitumia mifano ya michezo ya kuigiza.

Kwanza, chagua hadithi inayofaa umri wa watoto na yenye wahusika rahisi kueleweka.

Pili, tambua wahusika na majukumu ya kila mtoto, kuhakikisha kila mmoja ana nafasi ya kushiriki.

Tatu, andaa props au vitu vya kusaidia uigizaji, kama vinyago, mavazi ya rangi, au vitu vya kucheza.

Nne, andaa mpangilio wa nafasi ya kuigiza, kuhakikisha kila mtoto anaona na kuonekana kwa hadhira.

Tano, toa maelekezo wazi kabla ya kuanza, akiwasaidia watoto kuelewa hatua na matukio ya hadithi.

15. (a) Eleza vipengele vitatu vya kuzingatia wakati wa kuandaa andalio la somo la kupaka rangi.

Usalama wa vifaa na mazingira, kuhakikisha hakuna kitu kitakachoharibu au kumdhuru mtoto.

Upatikanaji wa vifaa kwa urahisi, kuhakikisha kila mtoto anapata rangi, brashi, na karatasi.

Mpangilio wa nafasi, kuhakikisha watoto wana nafasi ya kuandika na kupaka rangi bila kuvurugana au kugusana na rangi za wengine.

(b) Kwa hoja tatu, eleza umuhimu wa mwalimu kupanga mpangilio wa vifaa ili kurahisisha ufundishaji wa sanaa.

Inasaidia kupunguza ucheleweshaji wakati wa somo, watoto wanapata vifaa haraka.

Huchangia kwa mwalimu kudhibiti darasa kwa urahisi, kwa kuwa kila kitu kiko mahali pake.

Inasaidia kudumisha usafi na mpangilio, na kuhakikisha vifaa haviharibiki au kupotea.

16. Changanua maandalizi matano yanayohusisha kuandaa vifaa, nafasi, na mpangilio wa muda kabla ya ufundishaji wa muziki na uchoraji wa makundi.

Kwanza, hakikisha vifaa vyote vinapatikana na salama, kama brashi, penseli, udongo, au ala za muziki.

Pili, panga nafasi ya kutosha kwa kila mtoto kufanya kazi bila kuvurugika na kuwa na mtazamo wa mwalimu.

Tatu, andaa mpangilio wa muda wa somo, kuzingatia hatua za ufundishaji na muda wa kutosha kwa kila shughuli.

Nne, hakikisha zana na vifaa vilivyoandaliwa viko kwenye urahisi wa kutumia na kuhifadhi.

Tano, toa mwongozo au maelekezo ya mapema kwa watoto ili wawe tayari kuanza kazi za sanaa na muziki mara moja.